

**Deklaracja Nr 2/25**  
**Sejmiku Województwa Małopolskiego**  
**z dnia 24 lutego 2025 r.**

**w sprawie uczczenia 130. rocznicy urodzin gen. Augusta Emila Fieldorfa "Nila"**

Sejmik Województwa Małopolskiego wyraża wsparcie dla inicjatywy zorganizowania uroczystych obchodów 130. rocznicy urodzin generała Augusta Emila Fieldorfa "Nila" w dniu 20 marca 2025 roku w Małopolsce i deklaruje włączenie się do obchodów tej rocznicy dla oddania czci wybitnemu Małopolaninowi, a także w celu przypomnienia sylwetki oraz zasług bohaterskiego Generała, który całe życie poświęcił walce o niepodległość i suwerenność Rzeczypospolitej Polskiej.

**Uzasadnienie**

20 marca 2025 roku mija sto trzydzieści lat od urodzin Augusta Emila Fieldorfa, generała "Nila", który przyszedł na świat w Krakowie w 1895 roku. W grudniu 1912 r., mając 17 lat, wstąpił do Związku Strzeleckiego. W 1914 r. zgłosił się na ochotnika do Legionów Polskich i wyruszył na front rosyjski. Podczas I wojny światowej i wojny polsko-bolszewickiej przeszedł długi szlak bojowy. Po wojnie, w odrodzonej Polsce, pozostał w wojsku. Walczył w kampanii wrześniowej 1939 r. Po klęsce zdołał dotrzeć do Francji, a po jej upadku do Anglii. We wrześniu 1940 r., jako emisariusz Rządu na Uchodźstwie, przedostał się do okupowanej przez Niemców Warszawy i rozpoczął działalność konspiracyjną w Związku Walki Zbrojnej, a potem w Armii Krajowej. Od 1942 r. organizował Kierownictwo Dywersji Komendy Głównej AK - "Kedywu" i nadzorował walkę z niemieckim okupantem. W ostatnich miesiącach działalności AK pełnił również funkcję zastępcy jej dowódcy, gen. Leopolda Okulickiego. Stał się także zwierzchnikiem kadrowej organizacji wojskowej NIE ("Niepodległość"), której zadaniem było kontynuowanie walki o niepodległość Polski po wkroczeniu Armii Czerwonej.

Po aresztowaniu przez NKWD, nierozpoznany, w latach 1945-1947 był więziony w sowieckich łagrach na Uralu. Ponownie aresztowany po powrocie do Polski, został uwięziony i poddany brutalnym torturom. Mimo nacisków politycznych i nieludzkiego traktowania przez oprawców z UB, nie przystał na współpracę z komunistami i do końca zachował nieugiętą postawę. Jest najwyższym rangą oficerem AK zgładzonym w wyniku mordu sądowego w czasach stalinowskich. Komunistyczni kaci powiesili go 24 lutego 1953 r. w więzieniu mokotowskim. Ciało pogrzebano w nieznanym miejscu. Trzeba było kilkudziesięciu lat zmagania o prawdę, by „Nil” zajął należne mu miejsce w historii. Przyczyniło się do tego wiele publikacji poświęconych generałowi piętnujących haniebną proces i ludzi odpowiedzialnych za jego śmierć, którzy nie stanęli przed niezawisłym sądem i za swój zbrodniczy czyn nie ponieśli żadnej kary. Przemiany polityczne po roku 1989 pozwoliły na wszczęcie procesu, który oddawał sprawiedliwość niewinnie skazanemu i zamordowanemu generałowi, a także na właściwe upamiętnienie i uhonorowanie wybitnego polskiego patriotę. Również Małopolska wniosła w tym zakresie swój wkład.

W 1988 r. w krakowskim kościele oo. Kapucynów odsłonięta została tablica pamiątkowa poświęcona Fieldorfowi. Kolejną umieszczono na ścianie domu, w którym urodził się generał – jej oficjalne odsłonięcie miało miejsce 11 listopada 1989 r. w Krakowie przy ulicy Lubicz 32.

W 2000 r. powstało w Krakowie Muzeum Armii Krajowej im. gen. Emila Fieldorfa „Nila” (funkcjonujące wcześniej jako Muzeum Historii AK). W 2004 r. Zespół Szkół Mechanicznych nr 4 w Krakowie otrzymał imię gen. Augusta Emila Fieldorfa „Nila”. W 2007 r. w krakowskim parku im. Henryka Jordana odsłonięto pomnik z popiersiem generała. 25 czerwca 2009 r. minister obrony narodowej nadał Jednostce Wsparcia Dowodzenia i Zabezpieczenia Wojsk Specjalnych imię gen. Augusta Emila Fieldorfa „Nila”. 4 września 2010 r. wręczono tej jednostce sztandar oraz odsłonięto pomnik-popiersie generała. 18 marca 2011 r. zmieniono nazwę na Jednostka Wojskowa „Nil”. W święto jednostki otwarto aleję im. gen. Fieldorfa. W 2006 r. gen. Fieldorf został pośmiertnie odznaczony najwyższym odznaczeniem państwowym - Orderem Orła Białego. Odznaczenie przekazane zostało do Muzeum AK im. gen. Emila Fieldorfa „Nila” w Krakowie.

Generał August Emil Fieldorfa „Nil” to legenda Polski Walczącej, jeden z twórców Polskiego Państwa Podziemnego, osoba niezwykle zasłużona dla Rzeczypospolitej, która stała się dla przyszłych pokoleń Polaków symbolem wyklętego przez komunistów Żołnierza Niezłomnego, wiernego Niepodległej oraz dewizie Wojska Polskiego wyrażanej triadą: "Bóg, Honor, Ojczyzna".

W sto trzydziestą rocznicę urodzin Augusta Emila Fieldorfa Sejmik Województwa Małopolskiego czci pamięć i oddaje hołd wielkiemu Polakowi oraz Małopolaninowi.

Otrzymują:

- Minister Obrony Narodowej
- Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego
- Wojewoda Małopolski
- Prezydent Miasta Krakowa
- Starostowie w Województwie Małopolskim
- Prezydenci, Burmistrzowie i Wójtowie w Województwie Małopolskim